

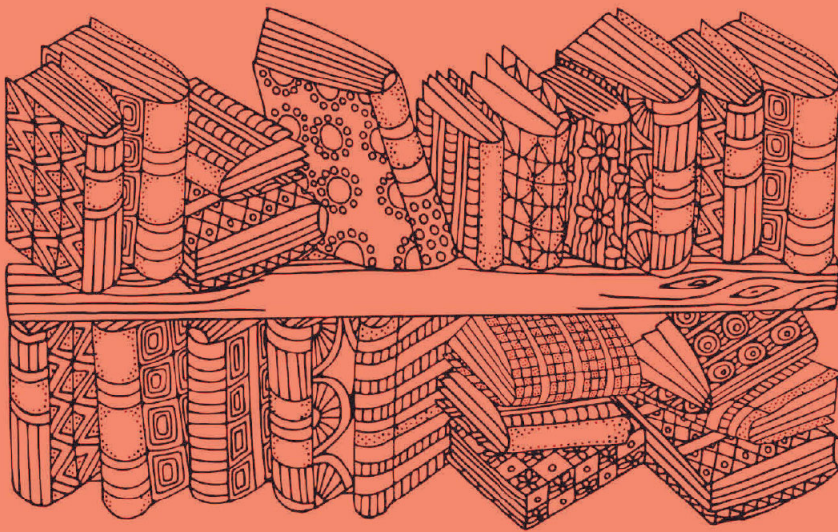

شاهکلید ۹

[گام به گام دروس]

نهم سید کلاغ

همراه با ۳۵ ساعت
فیلم آموزشی رایگان

شاهکلید کلاغ سپید در هر پایه، تمامی کتاب‌های درسی را دربرداشته و در هر کتاب به بررسی و پاسخ‌گویی به پرسش‌های کتب درسی و تکمیل آن‌ها با پرسش و پاسخ‌های تألیفی می‌پردازد. دانش‌آموز در کتاب **شاهکلید نهم**، دروس ریاضی، علوم تجربی، فارسی و نگارش، انگلیسی، عربی، مطالعات اجتماعی، پیام‌های آسمان، آمادگی دفاعی، آموزش قرآن، کار و فناوری و فرهنگ و هنر را بررسی خواهد کرد. در کتاب پیش رو، ضمن پوشش کامل مطالب درسی، کلیه فعالیت‌های کلاسی، فکر کنید و تمرینات مندرج در کتاب درسی واکاوی شده و برای آن‌ها پاسخ کامل ارائه گردیده و همچنین در این کتاب امکان مشاهده ۳۵ ساعت فیلم آموزشی به شما داده شده است...

محتوای فیلم‌های آموزشی:

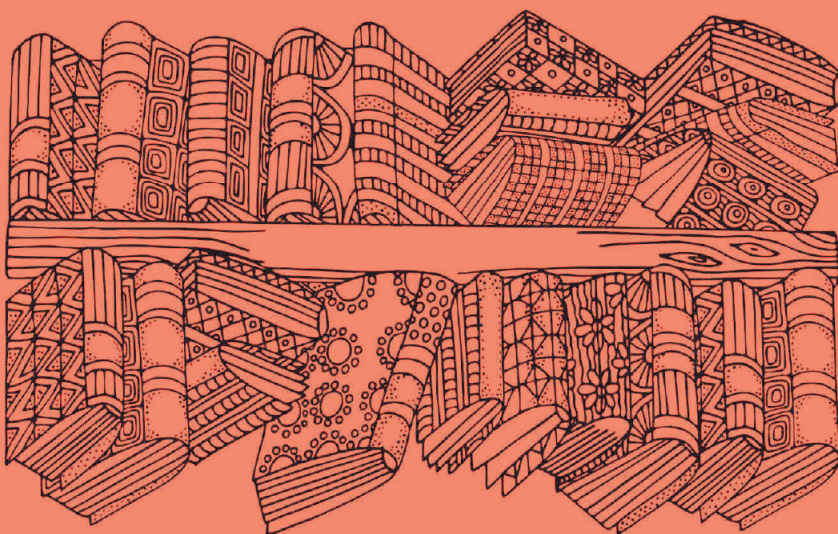
- تدریس گام به گام کتاب درسی
- حل تمرینات و سؤالات کتاب درسی
- حل تمرینات بیشتر جهت رفع اشکال و آمادگی برای امتحانات

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۳-۵۶۵۶-۱

خرید آنلاین از gajmarket.com

دبیران گرامی، دانش آموزان عزیز:

این کتاب شامل دوازده بخش است که در هر بخش یکی از کتاب های درسی پایه نهم مورد بررسی قرار گرفته است. ویژگی های این بخش ها به شرح زیر است:

ارائه لینک فیلم های آموزشی شامل تدریس کامل و حل سؤالات و تمرین های کتاب درسی و نمونه سؤالات امتحانی	ریاضی
پاسخ کاملاً تشریحی به «فعالیت» ها، «کار در کلاس» ها، «تمرین» ها و... کتاب درسی	
ارائه نکات کاربردی در حل مسائل و تمرینات	
پوشش کامل مطالب کتاب درسی در قالب پرسش و پاسخ های تألیفی	علوم تجربی
پاسخ کاملاً تشریحی به «فعالیت» ها، «گفت و گو کنید» ها، «آزمایش کنید» ها و... کتاب درسی	
معنی واژه های سطر به سطر کتاب درسی	فارسی و نگارش
ارائه لغات مهم املائی در هر درس	
معنی کامل ابیات و متن های کهن	
پاسخ کامل به تمرین های کتاب درسی	
(Student book - Workbook) ترجمه و راهنمای تلفظ متن کتاب های درسی	انگلیسی
(Student book - Workbook) پاسخ کاملاً تشریحی به تمرین های کتاب	
ارائه لینک فیلم های آموزشی شامل تدریس کامل و حل سؤالات و تمرین های کتاب درسی	عربی
ترجمه تمام متن ها و تمرین های کتاب درسی	
پاسخ کاملاً تشریحی به تمرین های کتاب درسی	
پوشش کامل مطالب کتاب درسی در قالب پرسش و پاسخ های تألیفی	مطالعات اجتماعی
پاسخ «فعالیت» ها و «کاربرگ» های کتاب درسی	
پوشش کامل مطالب هر درس در قالب پرسش و پاسخ های تألیفی	پیام های آسمانی
پاسخ به «خودت را امتحان کن» ها، «فعالیت کلاسی» ها و... کتاب درسی	
پوشش مطالب مهم هر درس در قالب پرسش و پاسخ های تألیفی	آمادگی دفاعی
پاسخ به تمرین های کتاب درسی	
پاسخ به تمرین های کتاب درسی	آموزش قرآن کار و فناوری فرهنگ و هنر

از همه عزیزانی که این کتاب را انتخاب کرده اند تقاضا داریم، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق صندوق پستی ۳۷۷-۱۳۱۴۵ یا تلفن ۰۲۱-۶۴۲۰ با ما در میان بگذارند.

فهرست

فرزاد تندرو

۵

ریاضی

۱۶۱

علوم تجربی

مرتضی شکری، سامی خانی تمبی

هدی کجوری

۲۸۶

فارسی

۳۶۴

نگارش

هدی کجوری

اللهه عرب سرخی

۳۷۷

انگلیسی

۴۶۵

عربی

حسین آقاصادقی

ملیحه گرجی، زهرا مروّتی

۵۳۰

مطالعات اجتماعی

۶۴۰

آموزش قرآن

حسن نصیرپور

حیدر سمیرکرم، حسن نصیرپور

۶۷۵

پیام‌های آسمانی

۷۱۰

آمادگی دفاعی

غلام معروف، مهدیه السادات شریعتی

کاظم کامجو، محمد هاشمی

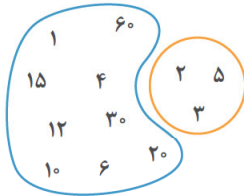
۷۵۸

کار و فناوری

۷۷۸

فرهنگ و هنر

جواد ابراهیم خانی

در شکل روبه‌رو شمارنده‌های طبیعی عدد ۶۰ را نوشته‌ایم و بین آنها شمارنده‌های اول را مشخص کرده‌ایم. شما هم شمارنده‌های ۶۰ را که اول نیستند، در یک منحنی بسته قرار دهید.

• شما شمارنده‌های مرکب عدد ۶۰ را به صورت یک مجموعه بنویسید و آن را B بنامید.

دقت کنید که عدد ۱ نه اول است و نه مرکب. $B = \{۴, ۶, ۱۰, ۱۲, ۱۵, ۲۰, ۳۰, ۶۰\}$

• مجموعه شامل شمارنده‌های عدد ۶۰ که نه اول باشند، و نه مرکب، چند عضو دارد؟ این مجموعه را نیز C بنامید و آن را نمایش دهید. این مجموعه یک عضو دارد.

$$C = \{۱\}$$

• مجموعه D شامل همه شمارنده‌های دورقمی ۶۰ را تشکیل دهید؛ این مجموعه چند عضو دارد؟

همان طور که دیده می‌شود، این مجموعه ۶ عضو دارد. $D = \{۱۰, ۱۲, ۱۵, ۲۰, ۳۰, ۶۰\}$

از رضا و احمد خواسته شد تا مجموعه شامل ۳ شمارنده زوج عدد ۶۰ را تشکیل دهند. احمد نوشت: $\{۴, ۶, ۱۰\}$ و رضا نوشت:

$\{۶, ۱۰, ۱۲\}$. به نظر شما چرا جواب‌های آنها با هم فرق دارد؟

چون کاملاً مشخص نیست که منظور، کدام عددهای زوج است. مجموعه‌های دیگری هم می‌توان نام برد مانند: $\{۴, ۲۰, ۶۰\}$, $\{۱۲, ۳۰, ۶۰\}$, ... همه این مجموعه‌ها شامل ۳ شمارنده زوج عدد ۶۰ هستند. اگر می‌خواستیم که احمد و رضا هر دو یک جواب را به دست آورند، باید شرایط دیگری به مسئله اضافه می‌کردیم. به عنوان نمونه، مجموعه شامل ۳ شمارنده زوج عدد ۶۰ که از ۱۲ بزرگ‌ترند، در این صورت، پاسخ فقط مجموعه $\{۲۰, ۳۰, ۶۰\}$ می‌شد.

۱) کدام یک از عبارات‌های زیر مشخص‌کننده یک مجموعه است؟ مجموعه مورد نظر را نمایش دهید.

الف) عددهای طبیعی و یک‌رقمی: یک مجموعه را مشخص می‌کند. $A = \{۱, ۲, ۳, ۴, ۵, ۶, ۷, ۸, ۹\}$

ب) چهار شاعر ایرانی: یک مجموعه را مشخص نمی‌کند، زیرا نمی‌توان اعضای آن را به طور قطع تعیین کرد.

... یا { پروین اعتصامی، نیما یوشیج، عطار نیشابوری، خیام } یا { مولوی، فردوسی، حافظ، سعدی }

ج) دو عدد اول کوچک‌تر از ۱۲: یک مجموعه را مشخص نمی‌کند، زیرا نمی‌توان اعضای آن را به طور قطع تعیین کرد.

... یا $\{۳, ۱۱\}$ یا $\{۵, ۷\}$ یا $\{۲, ۵\}$ یا $\{۲, ۳\}$

۲) با توجه به شرط متمایز بودن عضوهای یک مجموعه، جاهای خالی را پر کنید:

الف) به جای $A = \{۱, ۲, ۱, ۴, ۵\}$ باید بنویسیم $A = \{۱, ۲, ۴, ۵\}$.

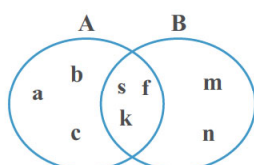
ب) به دلیل تکراری بودن عدد ۵ در $B = \{۵, ۶, ۵, ۷\}$ آن را به صورت $B = \{۵, ۶, ۷\}$ می‌نویسیم.

فعالیت

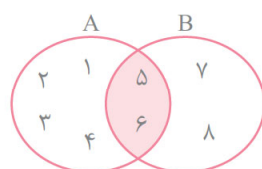

صفحه ۳ و ۴ کتاب درسی

۱) با توجه به نمودار ون، که برای دو مجموعه A و B رسم شده است، مجموعه‌های A و B را با عضوهایشان مشخص کنید.

$$A = \{a, b, c, s, f, k\}, B = \{m, n, s, f, k\}$$

۲) دو مجموعه $A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$ و $B = \{5, 6, 7, 8\}$ را در نظر بگیرید:

دو مجموعه را با یک نمودار ون نمایش دهید. کدام عددها هم در منحنی بسته مربوط به A و هم در منحنی بسته B وجود دارد؟ همان طور که دیده می‌شود، عددهای ۵ و ۶ در منحنی بسته هر دو مجموعه A و B وجود دارد.

۳) مجموعه عددهای دورقمی و زوج اول را بنویسید و آن را E بنامید. این مجموعه چند عضو دارد؟

این مجموعه هیچ عضوی ندارد؛ زیرا عدد دو رقمی و زوج اول وجود ندارد.

۴) کدام یک از عبارات‌های زیر، مجموعه تهی را مشخص می‌کند؟

الف) عددهای طبیعی بین ۵ و ۶: بین ۵ و ۶ هیچ عدد طبیعی‌ای وجود ندارد، بنابراین این مجموعه تهی است.

ب) عددهای صحیح بین -۱ و ۱: عدد صحیح صفر بین -۱ و ۱ قرار دارد، بنابراین این مجموعه تهی نیست.

ج) عددهای اول و زوج: تنها عدد اول و زوج، عدد ۲ است، بنابراین این مجموعه تهی نیست.

د) عددهای طبیعی یک رقمی و مضرب ۳ که اول باشد:

تنها عدد طبیعی یک رقمی و مضرب ۳ که اول باشد، عدد ۳ است. بنابراین این مجموعه نیز تهی نیست.

صفحه ۴ و ۵ کتاب درسی

کار در کلاس

۱) سه عبارت بنویسید که هر کدام نشان‌دهنده مجموعه تهی باشد؛ سپس عبارت‌های خود را با نوشته‌های هم‌کلاسی‌های

خود مقایسه کنید.

۱) مجموعه اعدادی که مجذورشان منفی باشد.

۲) مجموعه چندضلعی‌های محدب که یک زاویه بزرگ‌تر از 180° دارند.

۳) مجموعه اعداد طبیعی کوچک‌تر از یک.

برای این سؤال، پاسخ‌های بسیار زیادی وجود دارد.

۲ سه عبارت بنویسید که هر کدام مشخص‌کننده مجموعه‌ای فقط با یک عضو باشد.

(۱) مجموعه اعداد اول زوج. $\{2\}$

(۲) مجموعه اعداد حسابی کوچک‌تر از یک. $\{0\}$

(۳) مجموعه اعدادی که فقط یک ریشه دوم دارند. $\{0\}$

برای این سؤال نیز، پاسخ‌های زیادی وجود دارد.

۳ عبارت‌هایی که مجموعه‌ای را مشخص می‌کنند، با علامت «✓» و بقیه را با علامت «✗» مشخص کنید (با ذکر دلیل).

✗ الف) چهار عدد فرد متوالی: اعضای آن را نمی‌توان به طور قطع مشخص کرد.

$\{1, 3, 5, 7\}, \{3, 5, 7, 9\}, \{5, 7, 9, 11\}, \dots$

✓ ب) سه عدد طبیعی زوج متوالی با شروع از ۲: اعضای آن را می‌توان به طور قطع مشخص کرد. $\{2, 4, 6\}$

✓ ج) عددهای اول کوچک‌تر از ۲۰: اعضای آن را می‌توان مشخص کرد. $\{2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19\}$

✗ د) سه شهر ایران: نمی‌توان گفت دقیقاً کدام سه شهر مورد نظر هستند.

$\dots$ و $\{\text{اهواز, رشت, تهران}\}$ و $\{\text{تبریز, شیراز, مشهد}\}$

✓ ه) شمارنده‌های عدد ۲۴: اعضای آن را می‌توان مشخص کرد. $\{1, 2, 3, 4, 6, 8, 12, 24\}$

✗ و) ۵ عدد بزرگ: معلوم نیست کدام ۵ عدد بزرگ مورد نظر هستند و همچنین این‌که اعداد چقدر باید بزرگ باشند

نیز مهم است.

✓ ز) عددهای طبیعی بین ۲ و ۳: این مجموعه هیچ عضوی ندارد و در واقع بیان‌گر مجموعه تهی است. $\{ \} = \emptyset$

۴ مانند نمونه کامل کنید:

$A = \{\text{ی, ..., پ, ب, الف}\}$

A مجموعه حروف الفبای فارسی

$B = \{4, 8, 12, \dots\}$

G $\{3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$

C مجموعه حروف a و b و عدد ۳

E مجموعه عددهای صحیح بین ۲- و ۳-

$D = \{5\}$

B مجموعه مضرب‌های طبیعی عدد ۴

$E = \{ \}$

H مجموعه عددهای اول یک‌رقمی

$F = \{2, 4, 6, 8\}$

D مجموعه مضرب‌های اول عدد ۵

G مجموعه عددهای طبیعی بین ۲ و ۱۰

C $\{3, a, b\}$

$H = \{2, 3, 5, 7\}$

F $\{6, 4, 2, 8\}$

پرسش‌ها

پاسخ‌ها

۱. مواد خالص به چند دسته تقسیم می‌شوند؟	دو دسته: عنصر و ترکیب
۲. عنصرها به چند دسته تقسیم می‌شوند؟	دو دسته: فلز و نافلز
۳. چهار فلز پرکاربرد در زندگی ما کدام‌ها هستند؟	آهن، آلومینیوم، طلا، مس
۴. در صنعت برق، چه استفاده‌ای از مس می‌شود؟	ساخت سیم برای انتقال برق
۵. چند مورد از ویژگی‌های ظاهری مس را بنویسید.	جامد، براق، سرخ‌رنگ، رسانای خوب الکتریسیته
۶. شباهت مس و آهن از نظر استخراج چیست؟	هر دو از طریق ذوب سنگ معدنشان، در دمای بالا به دست می‌آیند.
۷. چرا مس کاربرد زیادی در زندگی امروز دارد؟	به علت رسانایی الکتریکی زیاد، مقاومت در برابر خوردگی و قابلیت مفتول شدن
۸. سه کاربرد مس را نام ببرید.	تولید سیم برق، ساخت آلیاژ و تهیه ظروف مسی
۹. ترکیب شدن مس و منیزیم با اکسیژن را با یکدیگر مقایسه کنید.	فلز مس با اکسیژن به کندی ترکیب می‌شود، در حالی که نوار منیزیم به سرعت می‌سوزد و نور خیره‌کننده‌ای تولید می‌کند.
۱۰. آهن با چه سرعتی با اکسیژن ترکیب شده و فرآورده آن چه خواهد بود؟	آهن با اکسیژن به کندی ترکیب شده و به زنگ‌آهن (آهن اکسید) تبدیل می‌شود.
۱۱. آیا همه فلزها با اکسیژن ترکیب می‌شوند؟ برای پاسخ خود مثالی بزنید.	خیر، مثلاً طلا به هیچ وجه با اکسیژن ترکیب نمی‌شود.
۱۲. به چه علت از طلا در کارهای تزئینی استفاده می‌کنند؟	زیرا طلا با اکسیژن ترکیب نشده و جلای خود را حفظ می‌کند.
۱۳. هوای پاک چگونه مخلوطی است؟	هوای پاک مخلوط گازی و همگن است.
۱۴. مهم‌ترین اجزای تشکیل‌دهنده هوا را نام ببرید.	گازهای نیتروژن، اکسیژن، آرگون، کربن دی‌اکسید و بخار آب
۱۵. نماد عنصر اکسیژن چیست و به چه صورتی وجود دارد؟	نماد عنصر اکسیژن O است. به صورت مولکول دواتمی (O _۲) وجود دارد.

۱۶. گاز اوزون چیست و در کجا یافت می‌شود؟	شکلی از عنصر اکسیژن است که از مولکول‌های سه‌اتمی اکسیژن به صورت O_3 تشکیل شده است. این گاز در لایه‌های بالایی هوای اطراف زمین و همچنین در هوای آلوده یافت می‌شود.
۱۷. لایه اوزون چه نقشی دارد؟	گاز اوزون از رسیدن پرتوهای پرانرژی و خطرناک فرابنفش به زمین جلوگیری و به صورت یک لایه محافظ عمل می‌کند.
۱۸. عنصر اکسیژن چه نقشی در زندگی ما دارد؟	علاوه بر اینکه گازی تنفسی است، نقش مهمی نیز در صنعت دارد. مثلاً این عنصر در ساختار بسیاری از ترکیب‌ها مانند سولفوریک اسید وجود دارد.
۱۹. فرمول شیمیایی سولفوریک اسید را بنویسید.	H_2SO_4
۲۰. در سولفوریک اسید چه عنصرهایی شرکت دارند؟	اکسیژن (O)، هیدروژن (H) و گوگرد (S)
۲۱. چند نمونه از کاربردهای سولفوریک اسید را نام ببرید.	تهیه رنگ، تهیه کود شیمیایی، تولید پلاستیک، خودروسازی، چرم‌سازی، تولید شوینده‌ها
۲۲. عنصر گوگرد چه ویژگی‌ای دارد و بیشتر در چه مناطقی یافت می‌شود؟	گوگرد، جامدی زردرنگ است که در دهانه آتشفشان‌های خاموش یا نیمه‌فعال یافت می‌شود.
۲۳. نماد عنصر نیتروژن را بنویسید و بگویید این عنصر به چه صورتی در هوا وجود دارد؟	نیتروژن: N در هوا به صورت گاز با مولکول‌های دواتمی (N_2) یافت می‌شود.
۲۴. بخش عمده گاز نیتروژن برای تولید چه ماده‌ای به کار می‌رود؟	به عنوان ماده اولیه برای تولید آمونیاک به کار می‌رود.
۲۵. برخی از کاربردهای گاز نیتروژن و ترکیب‌های آن را بنویسید.	یخ‌سازی، تولید مواد منفجره و تولید کود شیمیایی در کشاورزی
۲۶. کدام ترکیب از نیتروژن، برای تهیه کود شیمیایی و مواد منفجره به کار می‌رود؟	آمونیاک (NH_3)
۲۷. معادله شیمیایی تولید گاز آمونیاک را بنویسید.	گاز آمونیاک $\rightarrow$ گاز هیدروژن + گاز نیتروژن

۲۸. از عنصرهای نافلز پرکاربرد در صنعت چهار مورد را نام ببرید.	فسفر، کربن، فلئور و کلر
۲۹. فلئور در صنعت چه کاربردی دارد؟	برای جلوگیری از پوسیدگی دندان‌ها به خمیردندان‌ها اضافه می‌شوند.
۳۰. از گاز کلر چه استفاده‌هایی می‌شود؟	برای تولید هیدروکلریک اسید، آفت‌کش‌ها، میکروب‌کش‌ها و ضدعفونی کردن آب استفاده می‌شود.
۳۱. اتم عنصرهای کلروفلئور از نظر تعداد الکترون‌ها، چه شباهتی با هم دارند؟	هر دو در مدار آخر خود ۷ الکترون دارند.
۳۲. طبقه‌بندی عنصرها چه فایده‌ای دارد؟	مطالعه آنها را آسان‌تر می‌سازد.
۳۳. چرا با طبقه‌بندی عنصرها مطالعه آنها آسان‌تر می‌شود؟	زیرا با طبقه‌بندی عنصرها، عنصرهایی که در یک طبقه قرار می‌گیرند، خواص مشابهی دارند.
۳۴. از ویژگی‌هایی که می‌توان براساس آن عنصرها را طبقه‌بندی کرد، چیست؟	تعداد الکترون‌های موجود در مدار آخر اتم عنصرها
۳۵. در طبقه‌بندی عنصرها، کدام عنصرها در یک ستون قرار می‌گیرند؟	معمولاً عنصرهایی که تعداد الکترون مدار آخر آنها با هم برابر است، در یک ستون قرار می‌گیرند.
۳۶. نقش «آهن، سدیم، پتاسیم، ید و کلسیم» در بدن ما چیست؟	آهن در ساختار هموگلوبین خون، سدیم و پتاسیم در فعالیت‌های قلب، ید در تنظیم فعالیت‌های بدن و کلسیم در رشد استخوان‌ها مؤثرند.
۳۷. سلولز از چه اتم‌هایی تشکیل شده است؟	از اتم‌های کربن (C)، هیدروژن (H) و اکسیژن (O)
۳۸. به چه موادی درشت‌مولکول می‌گویند؟ مثال بزنید.	موادی که دارای مولکول‌های درشت هستند، درشت‌مولکول نام دارند؛ مانند مولکول‌های سلولز، چربی و هموگلوبین.
۳۹. بسپار چیست؟	دسته‌ای از درشت‌مولکول‌ها، بسپار نام دارند. هر بسپار از زنجیرهای بلندی تشکیل شده است که از اتصال تعداد زیادی مولکول کوچک به یکدیگر به دست می‌آید.

ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی

خداوندا تو را یاد می‌کنم زیرا تو پاک و پروردگار جهان هستی. جز به راهی که تو راهنمایی‌ام کردی نمی‌روم.

ستایش عزیزی

واژه‌نامه

خِرَد: عقل و اندیشه	بینندگان: دو چشم
روزی ده: روزی دهنده	راه نیابد: نرسد، داخل نشود
کیوان: سیاره زحل	ستودن: ستایش کردن
گردان سپهر: آسمان گردان، آسمان چرخنده (قدما اعتقاد داشتند، آسمان می‌گردد و زمین ثابت است).	نداند: در اینجا یعنی نمی‌تواند
فروزنده: برافروزنده، روشن‌کننده	میان: کمر
ناهید: سیاره زهره	میان بستن: آماده شدن برای کاری
میهر: خورشید	بُزنا: جوان

به نام خداوند جان و خرد

کنزین برتر اندیشه برگزید

به نام خداوند جان و خرد

به نام خداوند خالق جان و اندیشه [«شاهنامه» را آغاز می‌کنم] زیرا فقط می‌توان به نام‌های خدا فکر کرد و ذهن انسان نمی‌تواند به ذات و حقیقت خداوند دست یابد.

آرایه: ◀ جان، خرد، اندیشه: تناسب / واج‌آرایی حرف «ر»

خداوند روزی ده رهنمای

خداوند نام و خداوند جای

خداوندی که صاحب نام‌ها و مکان‌هاست [اما خودش در یک نام و یک مکان نمی‌گنجد] و پروردگاری که به مخلوقات روزی می‌بخشد و آنها را راهنمایی می‌کند.

آرایه: ▶ خداوند: تکرار / واج‌آرایی حرف «خ» و «ن»

خداوند کیوان و گردان سپهر

فروزنده ماه و ناپید و مهر

آفریننده و صاحب سیاره کیوان و آسمان گردان و روشنی بخش ماه و سیاره زهره و خورشید.

آرایه: کیوان، سپهر، ماه، ناهید، مهر: تناسب

به بینندگان، آفریننده را

بینی، مرنجان دو بیننده را

تو نمی توانی با دو چشم خودت خداوند را ببینی، پس چشم هایت را آزار نده.

آرایه: واج آرایی حرف «ن» / بیننده: تکرار / تلمیح به آیه ۱۰۳ سوره انعام «لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَ هُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ: دیدگان او را در نمی یابند و اوست که دیدگان را در می یابد.»

نیابد بدو نیز، اندیشه راه

که او برتر از نام و از جایگاه

انسان با فکر و اندیشه محدودش نمی تواند ذات خداوندی را که از نام و مکان برتر است، درک کند.

آرایه: راه یافتن: کنایه از رسیدن / تلمیح به حدیث «إِنَّ اللَّهَ لَا يُوَصَّفُ وَلَا يَدْرِكُ: همانا خداوند توصیف و درک نمی شود.»

ستودن نداند کس او را چو هست

میان، بندگی را بیایدت بست

هیچ کس نمی تواند آن طور که شایسته است خدا را ستایش کند. [بنابراین] فقط باید آماده بندگی و خدمت به او شوی.

آرایه: میان بستن: کنایه از آماده شدن برای انجام کاری / هست، بست: جناس

توانا بود هر که دانا بود

زدانش، دل پیر برنا بود

هر کس که دانا باشد، توانایی هم دارد. (انسان دانا می تواند هرکاری انجام دهد). دل انسان پیر، با علم و دانش جوان می شود. (دانش سبب شادابی دل انسان می شود).

آرایه: برنا، پیر: تضاد / بُود: تکرار

شاهنامه، فردوسی

نیست گوشی که همی نشنود آوای تو را

دیده‌ای نیست نیندرخ زیبای تو را

[خداوند! تو به قدری آشکار هستی که] چشمی نیست که تو را [در آفریده‌هایت] نبیند و گوش‌ی نیست که صدای تو را [در صدای آفریده‌هایت] نشنود.

امام خمینی (قدس سره)

واژه‌نامه

بامداد: صبح، هنگام طلوع آفتاب	حیران: شگفت زده، متعجب، سرگشته
لیل: شب	زّین: به رنگ زر، طلایی
نهار: روز (غذایی که در وسط روز خورده می‌شود، «ناهار» است.)	عنب: انگور
دامن صحرا: گستره صحرا، پهنه صحرا (صحرا در اینجا به معنی «دشت» آمده است، نه بیابان.)	حقّه: جعبه، ظرف کوچک که در آن جواهر یا چیزهای دیگر نگهداری می‌شود.
تنبیه: هوشیار کردن، آگاه ساختن کسی برای کاری	تقدیر: فرمان خدا، قسمت و سرنوشتی که خداوند برای بندگان خود معین فرموده است.
خداوند دل: انسان عارف و خداشناس، صاحب‌دل	عزیز: ارجمند، گرامی، یکی از صفات خداوند
اقرار: اعتراف	مُسَخَّر: رام و مطیع
عجب: در اینجا یعنی عجیب، شگفت‌آور	اندز: در (در اینجا به معنی «در مورد» آمده است.)
فکرت: اندیشه	کَرَم: بخشش
تسبیح: خدا را به پاکی یاد کردن، نیایش کردن	رحمت: مهربانی
مُسْتَمِع: شنونده	بار خدایا: خداوند
اسرار: جمع سر، رازها	إنعام: بخشش، نعمت دادن (تلفظ این کلمه را با واژه «أنعام» که به معنی چهارپایان است، اشتباه نکنید.)
مرغ سحر: بلبل (در اینجا به معنی «خروس» آمده است.)	سعدیا: ای سعدی
خفته: خوابیده	راست‌زوان: درست‌کاران، کسانی که از راه راست خارج نمی‌شوند.
جهالت: نادانی	گوی: گلوله کوچک
غفلت: ناآگاهی، بی‌خبری	کج‌رفتار: کسی که رفتاری نادرست دارد.
الوان: جمع لون، رنگ‌ها (در اینجا یعنی رنگارنگ)	حکایت
داند: بلد است، می‌تواند (در متون کهن فارسی گاهی «دانستن» به معنی «توانستن» به کار می‌رفته که در اینجا از هردو معنی می‌توانیم استفاده کنیم.)	پیر: مرشد، راهنما
گل صد برگ: گلی پُر به رنگ‌های سفید، زرد، ارغوانی و...	درنگ: مکث، تأمل
	معرفت: شناخت، علم حقیقی
	گرد خویش می‌گردم: دور خودم می‌گردم.

املا

برنگذرد / فروزنده / ستودن / صحرا / تنبیه / اقرار / تسبیح / مستمع / مرغان سحر / اسرار / جهالت / غفلت /
میوه الوان / حیران / زرین / عنب / عاجز / حقه یاقوت / تقدیر / مسخر / رحمت / نعمت / انعام / شکرگزار

صفحه ۱۳ کتاب درسی

معنی ابیات

بلادی که تفاوت نکند لیل و نهار / خوش بود دامن صحرا و تماشای بهار

صبحی که طول شب و روز آن یکسان است (اول بهار)، رفتن به صحرا و تماشای [آثار] بهار لذت بخش و دلپذیر است.

آرایه: لیل، نهار: تضاد / نهار، بهار: جناس / بامداد، لیل، نهار: تناسب

آفرینش همه تنبیه خداوند دل است / دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار

کل آفرینش برای آگاه کردن دل انسان خداشناس است و کسی که [با دیدن آفریده‌ها] به وجود خداوند معترف نیست و به آن باور ندارد مثل این است که دل ندارد (زنده نیست).

آرایه: دل، خداوند، ندارد: تکرار / واج آرایی حرف «د»

این همه نقش عجب، بر در و دیوار وجود / هر که فکر نکند، نقش بود بر دیوار

اگر انسانی در پدیده‌های شگفت‌انگیز هستی که در همه جا قابل دیدن است، تأمل و تفکر نکند، با تصویر [بی جان] روی دیوار هیچ تفاوتی ندارد.

آرایه: در، دیوار: تناسب / نقش، دیوار: تناسب / نقش، دیوار: تکرار / نقش بر دیوار بودن: کنایه از بی احساس بودن

کوه و دریا و درختان، همه در تسبیح اند / نه همه مستمعی فم کنند این اسرار

کوه و دریا و درختان (همه هستی)، در حال ستایش خداوند هستند؛ اما هر شنونده‌ای این اسرار را درک نمی‌کند.
آرایه: کوه، دریا، درختان: تناسب / نسبت دادن ویژگی انسانی (تسبیح گفتن) به کوه و دریا و درختان: جان بخشی /
تلمیح به آیه ۴۴ سوره اسراء «تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ الْأَرْضُ وَ مَنْ فِيهِنَّ: آسمان‌های هفت‌گانه و زمین و هر کس که در آنهاست، او را می‌ستاید.»

خبرت هست که مرغان سحر می‌گویند: / آخرای خفته، سراز خواب جهالت، بردار؟

می‌دانی که خروسان [هنگام آواز خواندن در سحرگاهان] می‌گویند: ای کسی که خوابیده‌ای! از خواب جهل و نادانی بیدار شو؟

آرایه: خواب، خفته، سحر: تناسب / سحر، سر: جناس / خواب جهالت: اضافه تشبیهی (مشبه: جهالت، مشبه به: خواب) / سراز خواب برداشتن: کنایه از بیدار شدن / نسبت دادن ویژگی سخن گفتن به مرغان: جان بخشی

اکنون، نمونه‌های صفحه‌های ۱۶ تا ۱۹ کتاب درسی را بخوانید و بگویید نویسنده برای پروراندن نوشته خود، کدام یک از راه‌های پرورش فکر را بیشتر به کار گرفته است.

- یک) بوییدن ● دو) نگاه کردن ● سه) گوش دادن ● چهار) سنجش و مقایسه
- پنج) دگرگونه دیدن و نوشتن ● شش) جانشین سازی ● هفت) نوشتن افکار و گفتار

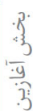

- ساختمان نوشته زیر را مشخص کنید و بگویید نویسنده از کدام شیوه‌های پرورش ذهن، بهره گرفته است؟

سیاه کوچک

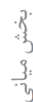

کلاغ‌ها را چگونه می‌بینی؟ صدایشان را چگونه می‌شنوی؟ کلاغ زیباتر است یا بلبل؟ آواز کدامشان دلنشین‌تر است؟

... کلاغ خودش را دوست نداشت و بودنش را. از کائنات گله داشت. فکر می‌کرد، در دایره قسمت، نازیبایی سهم اوست. او غمگینانه گفت: «کاش خداوند این لکه سیاه را از هستی می‌زدود!»

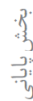
خدا گفت: «سیاه کوچکم، صدایت ترنمی است که هرگوشی زیبایی آن را درک نمی‌کند. فرشته‌ها با صدای تو به وجد می‌آیند، بخوان، فرشته‌ها منتظرند.»

کلاغ، هیچ نگفت. نیم‌نگاهی به آسمان انداخت. در صفحه آبی آسمان، ابرهای سیاه، ابرهای سفید، دوشادوش هم در حرکت بودند. خورشید هم بود؛ با لباسی خوش‌رنگ؛ گاهی روی صفحه آبی، گاهی پشت لکه سیاهی.

خدا گفت: «سیاه، چونان مرکب که زیبایی را با آن می‌نویسند زیبایی‌ات را بنویس؛ زیرا اگر تو نباشی، جهان من چیزی کم دارد. خودت را از آسمان دریغ نکن.»

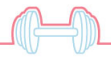
کلاغ خواند. این بار اما عاشقانه‌ترین آواز را. با آوازش جهان زیبا شد. آسمان لبخند زد و ابرهای سیاه و سفید از شوق گریستند.

نویسنده از «دیدن و نوشتن»، «شنیدن و نوشتن» و «نوشتن افکار و گفتار» بهره گرفته است.

- جمله‌های زیر را ویرایش کنید:
- کتاب‌های ارزشمند گلستان و بوستان، توسط سعدی نوشته شد. سعدی کتاب‌های ارزشمند گلستان و بوستان را نوشت.
- این متن‌های زیبا، توسط دانش‌آموزان نوشته شده است. دانش‌آموزان این متن‌های زیبا را نوشتند.

● متن زیر را بخوانید و شیوه‌های کاربرد واژگان را در آن نشان دهید.

● برادران، ای برادران، قربانتان بشوم! این اول سال و آغاز بهار، همه کسانی که با هم قهر بودند، آشتی کردند. شما که تا همین دیروز و پریروز با هم چلو پلو می خوردید و دیشلمه همدیگر را فوت می کردید و قربان صدقه هم می رفتید و غیره، حالا مثل کارد و پنیر شده‌اید که چی؟ به قول قدما: از جای برخیزید! غبار کدورت‌ها را به آب رفاقت شسته، بلکه در محضر ما، یکدیگر را تا حدودی مآج نموده، قال قضیه را بکنید. هر چه زودتر بهتر؛ زیرا کار داریم، می خواهیم برویم به کارمان برسیم. اصلاً بگو ببینم کار شما از کجا بیخ پیدا کرد؟ چه جوری رابطه‌تان شکر آب شد؟ ارتباط تنگاتنگ شما در اثر چه مسئله‌ای از هم گسیخت؟ چی شد که همچین شد؟...

● به همین زودی، با تلخیص و اندکی تغییر

نوع کاربرد	نمونه‌ها
واژه‌های مترادف	چلو، پلو / اول، آغاز
واژه‌های متضاد	قهر ≠ آشتی / کدورت ≠ رفاقت
ظرفیت شبکه معنایی	چلو، پلو، دیشلمه، پنیر / سال، بهار / دیروز، پریروز / قهر، آشتی، رابطه، رفاقت، ارتباط
گسترش واژه	دیشلمه همدیگر را فوت می کردید.
تنوع فعل‌ها	بودند، می خوردید، فوت می کردید، برخیزید، می خواهیم برویم، برسیم، گسیخت...

● جمله‌های زیر را ویرایش کنید:

● آرمان، به دریچه سحرآمیز نگاه و وارد آن شد.

آرمان به دریچه سحرآمیز نگاه کرد و وارد آن شد.

● شغال شکمو، داخل باغ و از انگورهای آن خورد.

شغال شکمو، داخل باغ رفت و از انگورهای آن خورد.

● نوع زبان نوشته‌های زیر را مشخص کنید.

یک) آیا می‌دانستی مطالبی را که درباره‌شان فکر می‌کنی و آنها را به زبان می‌آوری، این قدرت را دارند که به کلی همه چیز زندگی‌ات را عوض کنند؟

وقتی حرفی را مدام تکرار کنی، یواش یواش باور می‌کنی که حقیقت دارد و باورهای تو دلیل همه کارهایی است که انجام می‌دهی. به این جور فکرها و حرفها «عبارت‌های تأکیدی» می‌گویند. برای آنکه افکار ناگوار و منفی، جای خود را به عبارت‌های تأکیدی مثبت بدهند، باید فکرهای سیاه را به افکار سبز تبدیل کنی:

- هیچ کس مرا دوست ندارد. ← من خودم را دوست دارم و دیگران هم مرا دوست دارند.
- از موهایم خوشم نمی‌آید. کاش مثل او بودم. ← من خودم را همین شکلی که هستم، دوست دارم.
- اگر این کار را انجام دهم، از دستم ناراحت می‌شود. ← این کار را انجام می‌دهم چون برایم اهمیت دارد.
- این مطالب به من مربوط نیست. ← من عاشق یاد گرفتن مطالب تازه هستم.
- اگر این چیزها را داشتم، خوب بود. ← به خاطر چیزهایی که دارم، سپاسگزارم.
- من همانی هستم که فکر می‌کنم.

نوع زبان: عادی

دو) او واقعاً یک آدم بود. توی زمین، پرنده پرنمی‌زد که به دنیا آمد. این ور را گشت، آن ور را گشت؛ اما از هیچ کس خبری نبود. یک گوشه نشست و برای غصه‌های خودش، قصه تعریف کرد:

یکی بود، یکی نبود. غیر از خدای مهربون، کسی نبود. به آدمی، تک و تنها، توی برهوت زمین، زندگی می‌کرد... کوه‌ها قصه آدم را گوش دادند، درخت‌ها گوش دادند، دریا گوش داد؛ اما فقط خدا دلش برای آدم سوخت. این شد که حوّا را آفرید و آدم را از تنهایی درآورد. آدم و حوّا با هم ازدواج کردند و بچه‌دار شدند و این طوری شد که زمین، آرام آرام، شلوغ شد.

نوع زبان: ادبی

سه) باورها و اولویت‌های هر فرد در میان گروه، اغلب با دیگر افراد گروه، تفاوت دارد. حتی افرادی که فامیل‌اند و خویشی نزدیک با هم دارند؛ مثل برادرها، خواهرها و... ممکن است، باورهای متفاوتی داشته باشند. هر کس ممکن است با روش صحبت کردن، نگاه کردن، کار کردن و... دیگران موافق نباشد؛ ولی حق برخورد خشونت‌آمیز با آنها را ندارد. دیگران هم مثل ما حق دارند، بدون اینکه صدمه‌ای به جان و مالشان وارد شود، نظر خودشان را بیان کنند.

نوع زبان: عادی

New Vocabularies and Expressions

angry انگری عصبانی	brave بریو شجاع	careless کیرِلِس بی دقت (بی احتیاط)	clever کلور باهوش
cruel کروال ظالم (بی رحم)	funny فانی خنده دار، بامزه	generous جِنِرَس دست و دل باز (سخاوتمند)	hard-working هارد ورکینگ سخت کوش
helpful هلپ فل مفید	kind کایند مهربان	neat نیت تمیز	nervous نرُوس نگران
patient پی شِنت آرام، صبور	polite پلائیٹ بالدب	quiet کواِیت آرام	rude رود گستاخ، بی ادب
selfish سِلْفِش خودخواه	serious سِری اس جدی	shy شای خجالتی	talkative تاک تیو پرحرف
upset آپِیت ناراحت	waiter ویتر پیشخدمت		

Student book

Conversation

مکالمه: صفحه ۱۶ کتاب درسی

Listen to the conversation between two cousins.

به گفت وگویی بین دو پسرخاله گوش دهید.

Ehsan: Who is your best friend at school?

احسان: بهترین دوست در مدرسه کیست؟

سُکول اَت فَرِنْد بَست یور ایز هو

Parham: Reza.

پرهام: رضا.

رضا

Ehsan: What's he like?

احسان: چطور آدمی است؟

لایک هی وائس

Parham: Oh, he is really great! He's clever and kind.

پرهام: آ، او واقعاً فوق العاده است. او باهوش و مهربان است.

کایند اند کلور هیز گریت ریالی ایز هی ا

Ehsan: Is he hard-working too?

احسان: آیا سخت کوش هم هست؟

تو ورکینگ هارد هی ایز

Parham: Yes! And he's always very helpful.

هَلْپُ فل وری آلویز هیز آند یس

پرهام: بله! او همیشه خیلی کمک می‌کند.

Ehsan: How?

هاو

احسان: چه جوری؟

Parham: He always helps me with my lessons.

لِیْنَزْ مای وِیْد می هِلْپِس آلویز هی

پرهام: او همیشه در درس‌هایم به من کمک می‌کند.

Practice 1

تمرین ۱: صفحه ۱۷ کتاب درسی

► Talking about personality (1)

صحبت کردن در مورد شخصیت افراد (۱)

Listen to the examples. Then ask and answer with a friend.

به مثال‌ها گوش کنید. سپس با یک دوست به پرسش و پاسخ بپردازید.

Are you hard-working? آیا تو سخت‌کوش هستی؟

Is he clever? آیا او باهوش است؟

Is Zahra talkative? آیا زهرا پر حرف است؟

Are they neat? آیا آنها مرتب هستند؟

Are they upset? آیا آنها ناراحت هستند؟

Yes, I am.

بله، من هستم.

Yes, he is.

بله، او هست.

No, she isn't.

نه، او نیست.

Yes, they are.

بله، آنها هستند.

No, they're not.

نه، آنها نیستند.

Practice 2

تمرین ۲: صفحه ۱۷ کتاب درسی

► Talking about personality (2)

صحبت کردن در مورد شخصیت افراد (۲)

Listen to the examples. Then ask and answer with a friend.

به مثال‌ها گوش دهید. سپس با یک دوست به پرسش و پاسخ بپردازید.

What's your friend like?

دوستت چه جور آدمی است؟

What's your mother like?

مادرت چه جور آدمی است؟

What's he like? او چه جور آدمی است؟

What's she like? او چه جور آدمی است؟

What are you like? تو چه جور آدمی هستی؟

What are they like? آنها چه جور آدمی هستند؟

He's very funny.

او بسیار شوخ طبع است.

She's very kind and patient.

او بسیار مهربان و صبور است.

He is quiet.

او آرام است.

She is clever.

او باهوش است.

I'm a bit serious.

من کمی جدی هستم.

They are very kind.

آنها بسیار مهربان هستند.

Listen to the conversation and pay attention to the intonations of "affirmative" sentences.

به گفت‌وگو گوش دهید و به آهنگ کلام در جمله‌های خبری دقت کنید.

Teacher: Farzaneh is a clever student. Everybody likes her.

معلم: فرزانه دانش‌آموز باهوشی است. همه دوستش دارند.

Samira: Yes. I know. She is also very helpful.

سمیرا: بله. می‌دانم، او همچنین خیلی آدم مفیدی است. (به همه کمک می‌کند).

Teacher: Well, you can ask her for help.

معلم: خوب، تو می‌توانی از او کمک بخواهی.

Samira: Ok, I'll ask her to help me with my English.

سمیرا: خیلی خوب، از او می‌خواهم به من در درس انگلیسی کمک کند.

Listen to the sentences below and then practice.

به جمله‌های زیر گوش دهید و سپس تمرین کنید.

1. He's very kind.	۱- او خیلی مهربان است.
2. She's very patient.	۲- او خیلی صبور است.
3. You are very clever.	۳- شما (تو) خیلی باهوش هستید (هستی).
4. Everybody likes her.	۴- همه او را دوست دارند.
5. I do my homework.	۵- من تکالیفم را انجام می‌دهم.
6. She works for a company.	۶- او برای یک شرکت کار می‌کند.

Talk to your teacher

با معلم خود صحبت کنید.

Let me check it in the dictionary.

بگذار در دیکشنری چک کنم.

أَهْلًا وَ سَهْلًا

خوش آمدید

أَيُّهَا الطَّالِبَاتُ، أَسْلَامٌ عَلَيْكُنَّ، أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُنَّ.

ای دانش‌آموزان دختر، سلام بر شما، خوش آمدید.

أَيُّهَا الطَّلَابُ، أَسْلَامٌ عَلَيْكُمْ، أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُمْ.

ای دانش‌آموزان پسر، سلام بر شما، خوش آمدید.

أَسْلَامٌ عَلَيْكُمْ؛ أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُمْ فِي الصَّفِّ التَّاسِعِ؛ كَيْفَ حَالُكُمْ؟

سلام بر شما؛ به کلاس نهم خوش آمدید؛ حالتان چطور است؟

أَهْلًا وَ سَهْلًا بِالْخَرِيفِ.

به پاییز خوش آمدید.

يَبْتَدِئُ الْعَامُ الدَّرَاسِيُّ الْجَدِيدُ. يَذْهَبُ الطَّلَابُ وَ الطَّالِبَاتُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ بِفَرَحٍ؛

سال تحصیلی جدید شروع می‌شود. دانش‌آموزان پسر و دانش‌آموزان دختر با شادی به مدرسه می‌روند.

هُمْ يَحْمِلُونَ خَفَائِثَهُمْ وَ يَمْشُونَ عَلَى الرِّصِيفِ وَ يَعْبُرُونَ مَمَرِ الْمَشَاةِ لِلْعُبُورِ الْأَمِنِ؛ الشَّوَارِعُ مَمْلُوءَةٌ بِالْبَنِينَ وَ الْبَنَاتِ.

آنها کیف‌هایشان را حمل می‌کنند و از پیاده‌رو می‌روند و برای عبور امن از گذرگاه عابر پیاده عبور می‌کنند. خیابان‌ها پُر از پسران و دختران است.

يَبْتَدِئُ فَضْلُ الدَّرَاسَةِ وَ الْقِرَاءَةِ وَ الْكِتَابَةِ وَ فَضْلُ الصَّدَاقَةِ بَيْنَ التَّلَامِيذِ.

فصل تحصیل و خواندن و نوشتن و فصل دوستی میان دانش‌آموزان شروع می‌شود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشندهٔ مهربان

أَذْكُرُ رَبِّي عِنْدَ قِيَامِي

پروردگارم را هنگام برخاستنم یاد می‌کنم.

أَذْكُرُ رَبِّي عِنْدَ جُلُوسِي

پروردگارم را هنگام نشستنم یاد می‌کنم.

أَسْأَلُ رَبِّي حَلَّ صِعَابِي

از پروردگارم حل مشکلاتم را درخواست می‌کنم.

فِيهِ دُعَاءٌ، فِيهِ صَلَاةٌ

در آن دعا و نماز است.

فِيهِ كُنُوزٌ، فِيهِ جَمَالٌ

گنج‌ها و زیبایی است.

أَبْدَأُ بِاسْمِ اللَّهِ كَلَامِي

با نام خدا سخنم را آغاز می‌کنم.

أَبْدَأُ بِاسْمِ اللَّهِ دُرُوسِي

با نام خدا درس‌هایم را آغاز می‌کنم.

أَقْرَأُ بِاسْمِ اللَّهِ كِتَابِي

با نام خدا کتابم را می‌خوانم.

مَكْتَبَتُنَا نُورٌ وَ حَيَاةٌ

مکتب ما (مدرسه ما) نور و زندگی است.

فِيهِ غُلُومٌ، فِيهِ كَمَالٌ

در آن، دانش‌ها، کمال،

يَتَخَرَّجُ مِنْهُ الْعُلَمَاءُ

از آن، دانشمندان فارغ‌التحصیل می‌شوند.

هَاجُتُبِي أَنْوَارُ سَمَائِي

هان! کتاب‌های من نورهای آسمانم

أَبْدَأُ بِاسْمِ اللَّهِ أُمُورِي

با نام خدا کارهایم را شروع می‌کنم.

وَيُدْرِّسُ فِيهِ الْحُكَمَاءُ

و در آن حکیمان درس می‌دهند.

مَرْحَمَةٌ، كُنْتُ كَدَوَائِي

رحمت و گنج است و همانند دارویم است.

فَاسْمُ إِلَهِي، زَادَ سُورِي

پس نام خدایم، شادی‌ام را زیاد کرد.

التَّامِرِينَ الْأَوَّلُ

صفحه ۱۴ و ۱۵ کتاب درسی

با توجه به تصویر پاسخ دهید.

هَلْ هَذَا زَمِيلُكَ؟ نَعَمْ

آیا این هم‌کلاسی تو است؟ بله

مَاذَا عَلَى الشَّجَرَةِ؟ الْحَمَامَتَانِ

چه چیز روی درخت است؟ دو کبوتر

لِمَنْ هَذَا الْكِتَابُ؟ لِإِمَامٍ عَلِيٍّ (ع)

این کتاب برای چه کسی است؟ برای امام علی (ع)

أَيْنَ مُسْتَشْفَى بَغْدَاد؟ فِي شَارِعِ نِضَالٍ.

بیمارستان بغداد کجاست؟ در خیابان نضال.

كَمْ حَافِلَةٍ فِي الْمَوْقِفِ؟ أَرْبَعَةٌ

چند اتوبوس در ایستگاه است؟ چهار

فِي أَيِّ عِلْمٍ هَذَا الْعَالِمُ مَعْرُوفٌ؟ الْكِيمِيَاءِ

این دانشمند در کدام علم مشهور است؟ شیمی

مَتَى تَلْعَبْنَ كُرَةَ الْمِنْضَدَةِ؟ الْآنَ
چه وقت تنیس روی میز بازی می‌کنید؟ اکنون

هَلْ هُنَا مِنتَقَةُ تَعْلِيمِ الْمُرُورِ؟ نَعَمْ
آیا این جا پارک آموزش ترافیک است؟ بله

بِمَ يُسَافِرُ الْحُجَّاجُ إِلَى مَكَّةَ الْمُكَرَّمَةِ؟ بِالطَّائِرَةِ.
با چه چیزی حاجیان به مکه مکرمه سفر می‌کنند؟
با هواپیما

يَا تَلْمِيذَاتُ، كَيْفَ حَالُكُنَّ؟ نَحْنُ بِخَيْرٍ
ای دانش آموزان، حال شما چطور است؟
ما خوبیم

در جای خالی کلمه مناسب بنویسید.

- ۱ واحد (یک) - اِثْنَانِ (دو) - ثَلَاثَةٌ (سه) - أَرْبَعَةٌ (چهار) - خَمْسَةٌ (پنج) - سِتَّةٌ (شش) - سَبْعَةٌ (هفت) - ثَمَانِيَةٌ (هشت) - تِسْعَةٌ (نه) - عَشْرَةٌ (ده) - أَحَدٌ عَشَرَ (یازده) - اِثْنَا عَشَرَ (دوازده)
- ۲ الأوَّلُ (اول) - الثَّانِي (دوم) - الثَّلَاثِ (سوم) - الرَّابِعِ (چهارم) - الْخَامِسِ (پنجم) - السَّادِسِ (ششم) - السَّابِعِ (هفتم) - الثَّامِنِ (هشتم) - التَّاسِعِ (نهم) - الْعَاشِرِ (دهم) - الْحَادِي عَشَرَ (یازدهم) - الثَّانِي عَشَرَ (دوازدهم)
- ۳ يَوْمُ السَّبْتِ (روز شنبه) - الْاَحَدِ (یکشنبه) - الْاِثْنَيْنِ... (دوشنبه) - الْاَثْنَاءِ (سه شنبه) - الْاَرْبَعاءِ... (چهارشنبه) - الْخَمِيسِ... (پنجشنبه) - الْجُمُعَةِ (جمعه)
- ۴ الرَّبِيعِ (بهار) - الصَّيْفِ... (تابستان) - الْخَرِيفِ (پاییز) - الشِّتَاءِ... (زمستان)
- ۵ الْفَطُورِ فِي الصَّبَاحِ (صبحانه در صبح) - الْغَدَاءِ فِي الظُّهْرِ (ناهار در ظهر) - الْعِشَاءِ فِي اللَّيْلِ (شام در شب)

پرسش‌ها

پاسخ‌ها

۱. سیاره‌های درونی منظومه خورشیدی چه ویژگی‌هایی دارند؟ آنها را نام ببرید.	۱- نزدیک به خورشید هستند ۲- سطحی جامد دارند تیر، ناهید، زمین، بهرام (مریخ)
۲. منظور از سیاره‌های بیرونی منظومه خورشیدی چیست؟	به چهار سیاره دورتر از خورشید که از گازهای مختلف تشکیل شده‌اند، «سیاره‌های بیرونی» می‌گویند.
۳. منظور از موقعیت مکانی یک پدیده چیست و جغرافی‌دانان برای تعیین موقعیت مکانی پدیده‌ها و مطالعه درباره مکان‌ها چه اقدامی کرده‌اند؟	موقعیت مکانی یک پدیده، مکان دقیق قرار گرفتن آن روی کره زمین است. جغرافی‌دانان برای تعیین موقعیت مکانی پدیده‌ها بر روی کره زمین و مطالعه درباره مکان‌ها، خطوط و تقسیمات فرضی را ابداع کرده‌اند.
۴. چند ویژگی برای سیاره زمین بنویسید.	زمین، بخش کوچکی از منظومه شمسی است. سومین سیاره و از سیاره‌های درونی این منظومه به شمار می‌رود. سطح آن جامد و مساحت آن ۵۱۰ میلیون کیلومتر مربع است و سطح آن را خشکی‌ها (قاره‌ها) و آب‌ها پوشانده است. دانشمندان عمر آن را ۴/۵ میلیارد سال تخمین زده‌اند.
۵. مدارها را تعریف کنید.	دایره‌های فرضی هستند که به موازات استوا در دو نیمکره شمالی و جنوبی کشیده شده و بین ۰ تا ۹۰ درجه شمالی و جنوبی درجه‌بندی شده‌اند.
۶. هر چه به قطب شمال یا جنوب نزدیک می‌شویم، مدارها می‌شوند.	کوچک‌تر
۷. نصف النهارها را تعریف کنید.	نیم‌دایره‌های فرضی هستند که از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شده‌اند و طول همه آنها با هم مساوی است.
۸. منظور از «مختصات جغرافیایی» چیست؟	هر نقطه از کره زمین روی یک مدار و یک نصف النهار مشخص قرار دارد که به آنها، «مختصات جغرافیایی» آن نقطه می‌گویند.

۹. طول جغرافیایی را تعریف کنید.	طول جغرافیایی هر مکان عبارت است از فاصله آن مکان با نصف‌النهار مبدأ بر حسب درجه.
۱۰. عرض جغرافیایی را تعریف کنید.	عرض جغرافیایی هر مکان عبارت است از فاصله آن مکان با مدار استوا بر حسب درجه.
۱۱. منظور از درجه در تعیین مختصات جغرافیایی یک مکان چیست؟	منظور از درجه‌ها، زاویه‌هایی است که در داخل کره ایجاد می‌شود. هر نصف‌النهار با نصف‌النهار مبدأ زاویه‌ای می‌سازد که درجه آن نصف‌النهار را تشکیل می‌دهد. درجه هر مدار نیز زاویه‌ای است که به طور افقی نسبت به صفحه استوا در داخل کره زمین، فرض می‌شود.
۱۲. نخستین ابزارها و امکانات جهت تعیین مکان و مسیر کدام بودند؟	استفاده از ستارگان و اسطرلاب، تهیه نقشه‌های اولیه و سپس استفاده از قطب‌نما
۱۳. منظور از «ناوبری ماهواره‌ای» چیست؟ مبنای کار آن کدام است؟	ناوبری ماهواره‌ای، روشی جدید است که در آن از چندین ماهواره برای ارائه موقعیت و جهت جغرافیایی و مسیر حرکت استفاده می‌شود. مبنای کار این قبیل سیستم‌ها بر پایه امواج رادیویی است که بین ماهواره و گیرنده‌های مختلف رد و بدل می‌شود.

۱- الف) پرس‌وجو کنید که آیا تاکنون در اکتشافات فضایی، اثری از حیات در نقاط دیگر فضا یافت شده است؟ یکی از مهم‌ترین سؤالات نجوم و فیزیک، بودن حیات در نقاط دیگر فضا است. براساس تحقیقات اخیر، احتمال وجود حیات در منظومه‌های دیگر افزایش یافته است. دانشمندان موفق به کشف ترکیبات پیچیده‌ای از سیانید شده‌اند که برای شکلی از حیات که ما می‌شناسیم ضروری است. این ترکیبات به دور سیاره‌ای که ۴۵۰ سال نوری از زمین فاصله دارد، پیدا شده است.

ب) به نظر شما چرا در کاوش‌های فضایی به تحقیق درباره سیاره بهرام (مریخ) بسیار توجه می‌شود؟ زیرا شرایط این سیاره و وجود آب باعث شده است تا بتوان آن را قابل زیست‌ترین مکان خارج از زمین در منظومه خورشیدی دانست. مریخ به دلیل جو رقیق، امکان بیشتری برای میزبانی انسان و دیگر گونه‌های زیستی دارد.

۲- الف) با مراجعه به کتاب‌های علوم و نجوم یا پایگاه‌های اینترنتی، چند مورد از شگفتی‌های کهکشان‌ها و اجرام آسمانی، منظومه خورشیدی و سیاره زمین را استخراج کنید و در کلاس بخوانید. سیاه چاله‌ها: سیاه چاله‌ها بر اثر فروپاشی ستارگان عظیم به درون خود شکل می‌گیرند. اگر جسمی وارد آنها شود، امکان فرار از آن را نخواهد داشت. ستاره نکهبان شمال: از نظر قدرت درخشش، چهارمین ستاره درخشان در آسمان نیمکره شمالی و ششمین ستاره درخشنده سراسر آسمان است. این ستاره یک ابرغول سرخ‌رنگ است. ستاره پای شکارچی: هفتمین ستاره آسمان شب از لحاظ درخشش است. این ستاره یک ابرغول آبی رنگ است که قطر آن بیش از ۷۰ برابر قطر خورشید است و از نظر سن، در مقایسه با خورشید نوزادی بیش نیست. ب) به نظر شما، تفکر در این شگفتی‌ها چه ارتباطی با موضوع خداشناسی دارد؟ جهان آفرینش نشانه خداست و دقت در پدیده‌های آن، انسان را به شناخت خدا نزدیک می‌کند. این پدیده‌ها برای دل‌های بیدار، راهی برای رسیدن به پروردگارند. با تفکر در این پدیده‌ها، تجلی عظمت خداوند در آفرینش کهکشان‌ها را درمی‌یابیم. پ) از معنی آیه ۵۷ سوره غافر چه می‌فهمید؟ توجه به آفرینش آسمان‌ها و زمین و کهکشان‌ها برای انسان‌ها لازم است؛ زیرا آفرینش آنها از آفرینش انسان بسیار شکوهمندتر است و این نشان دهنده قدرت بی‌حد پروردگار است.

صفحه ۵ کتاب درسی

فعالیت

۳- ایران در نیمکره شمالی قرار دارد یا نیمکره جنوبی؟ نیمکره شرقی یا نیمکره غربی؟ چگونه می‌فهمید؟ ایران در نیمکره شمالی و نیمکره شرقی قرار دارد، زیرا در بالای خط استوا و در شرق نصف النهار مبدأ واقع شده است.

صفحه ۶ کتاب درسی

فعالیت

۵- به کمک معلم، چند کره جغرافیایی را به کلاس بیاورید، به طوری که هر گروه، یک کره در اختیار داشته باشد. سپس در هر گروه: الف) طول و عرض جغرافیایی یک مکان را که درجه آن صفر است، روی کره نشان دهید. محل اتصال نصف النهار مبدأ و مدار استوا دارای طول و عرض جغرافیایی صفر است. این نقطه در حاشیه خلیج گینه در غرب آفریقا قرار دارد. ب) سه مکانی را که روی یک مدار قرار دارند، در نظر بگیرید و بگویید آیا این سه مکان عرض جغرافیایی یکسانی دارند؟ چرا؟ بله، تمامی نقاطی که روی یک مدار واقع شده‌اند دارای عرض جغرافیایی یکسانی هستند، حتی اگر در قاره‌ها یا کشورهای مختلفی باشند؛ زیرا فاصله تمامی آنها با مدار استوا برابر است. مانند کرمان (ایران)، قاهره (مصر) و بصره (عراق). پ) سه مکانی را که روی یک نصف النهار قرار دارند، در نظر بگیرید و بگویید آیا این سه مکان طول جغرافیایی یکسانی دارند؟ چرا؟ بله، تمامی نقاطی که روی یک نصف النهار واقع شده‌اند، دارای طول جغرافیایی یکسانی هستند حتی اگر در کشورهای یا قاره‌های مختلفی باشند؛ زیرا فاصله تمامی آنها با نصف النهار مبدأ یکسان است. مانند وین (اتریش)، پراگ (جمهوری چک) و والتا (سیسیل)

۶- کاربرگه‌های شماره (۱) و (۲) را کامل کنید.

کاربرگه شماره ۱: طول و عرض جغرافیایی

به شکل کره زمین که خط‌های فرضی نصف النهار و مدار از آن عبور کرده‌اند، دقت کنید. این خط‌ها با قطع کردن یکدیگر، شبکه‌هایی را به وجود آورده‌اند.

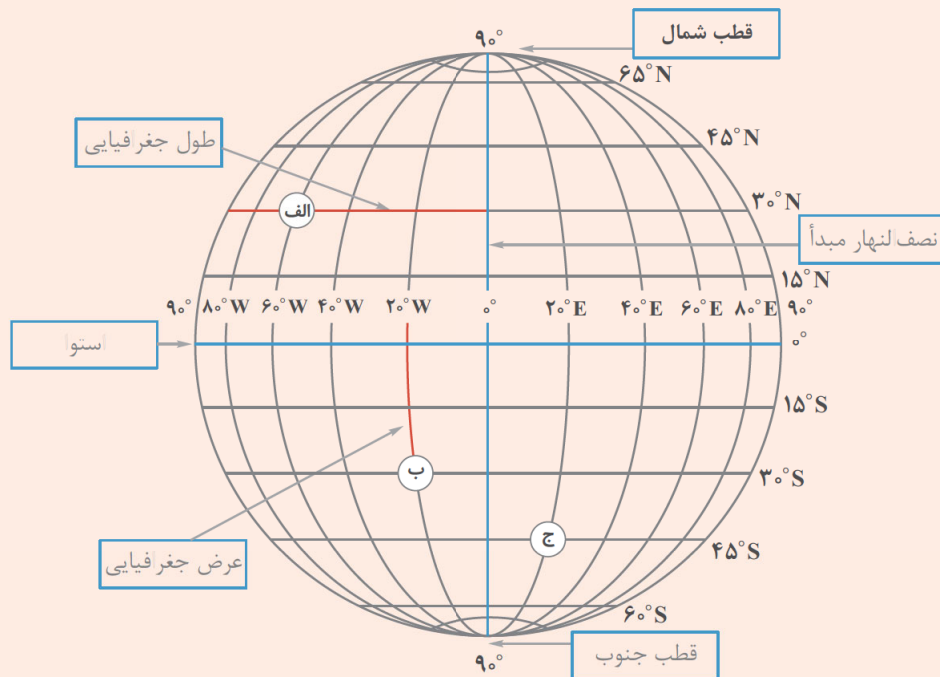
۱- هریک از عبارت‌های زیر را مانند مثال در جای مربوط بنویسید.

نصف النهار مبدأ قطب جنوب استوا

عرض جغرافیایی طول جغرافیایی

۲- با توجه به شکل زیر طول و عرض جغرافیایی مکان‌های زیر را بنویسید.

مکان	طول جغرافیایی	عرض جغرافیایی
الف	6°W	3°N
ب	2°W	3°S
ج	2°E	45°S

با توجه به آیه، به سؤال زیر پاسخ دهید:

خداوند در این آیه زمین را با دو ویژگی آفریده است، این دو ویژگی چه فایده‌ای برای انسان دارد.
با توجه به این آیه، خداوند زمین را مانند گهواره آفرید تا محل زندگی و رشد و محل آرامش انسان‌ها باشد و در آن راه‌هایی به وجود آورده است تا با پیمودن آنها به مقصد خود راه یابند.

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

وحی کردیم، وصیت کردیم، متفرق نشوید، تشریع کرد، وصیت کرد

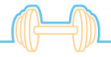
معنا	کلمه	ردیف
سفارش کردیم، وصیت کردیم	وَصَّيْنَا	۴
متفرق نشوید، پراکنده نشوید	لَا تَتَفَرَّقُوا	۵

معنا	کلمه	ردیف
تشریع کرد، مقرر کرد	شَرَعَ	۱
سفارش کرد، وصیت کرد	وَصَّى	۲
وحی کردیم	أَوْحَيْنَا	۳

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

- ۱- شَرَعَ لَكُمْ: برای شما مقرر کرد.
- ۲- مَا وَصَّيْنا بِهِ: آنچه را سفارش کرد درباره آن.
- ۳- أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ: به سوی تو وحی کردیم.
- ۴- وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ: و آنچه را سفارش کردیم درباره آن.
- ۵- أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ: که دین را بر پای دارید.
- ۶- وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ: و پراکنده نشوید در آن.

الف) معنای قسمت اول آیه ۱۳ سوره شوری را بنویسید.

۱- شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ : برای شما از [احکام] دین مقرر کرد.

۲- مَا وَصَّيْ بِهِ نُوحًا: آنچه را درباره آن به نوح سفارش کرد.

۳- وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ : و آنچه به سوی تو وحی کردیم.

۴- وَمَا وَصَّيْنَاهُ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى : و آنچه را درباره آن به ابراهیم و موسی و عیسی سفارش کردیم.

۵- أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ: که دین را برپای دارید

۶- وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ... (۱۳) : و در آن پراکنده نشوید.

ب) در صفحه ۴۸۷ قرآن کریم، چند پیام قرآنی که در دوره ابتدایی با آنها آشنا شده‌اید، آمده است. آنها را بیابید و یکی از آنها را همراه با معنای آن بنویسید.

پیام قرآنی

ترجمه: و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.

متن: وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى

۲- از صفحه اول سوره شوری (صفحه ۴۸۳ قرآن کریم) حداقل سه جمله را که می‌توانید معنا کنید، بیابید و همراه با معنا بنویسید.

لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ: آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است برای اوست.

أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ: بدانید همانا خداوند آمرزنده مهربان است.

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ: و او بر هر چیزی تواناست.

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

آنها، پرسیدی از، مرده، اندازه

معنا	کلمه	ردیف
تا، شاید	لَعَلَّ	۴
هدایت شوید، هدایت می‌شوید	تَهْتَدُونَ	۵

معنا	کلمه	ردیف
پرسیدی از	سَأَلْتَ	۱
آنها، ایشان	هُنَّ	۲
محل آرامش	مَهْد	۳

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ : و اگر بپرسی از آنها

۲- مَنْ خَلَقَ : چه کسی آفرید؟

۳- لَيَقُولُنَّ : حتماً می‌گویند

۴- لَيَقُولُنَّ خَلَقْنَهُنَّ : حتماً می‌گویند آفرید آنها را.

۵- جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا : زمین را برای شما محل آرامش قرار داد.

۶- وَجَعَلَ لَكُمُ فِيهَا سُبُلًا : و برای شما در آن راه‌هایی قرار داد.

۷- لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ : تا شما هدایت شوید.

الف) ترجمه آیات ۹ و ۱۰ سورة زخرف را کامل کنید.

۱- وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ : و اگر بپرسی از آنها چه کسی آسمان‌ها و زمین را آفرید.

۲- لَيَقُولُنَّ خَلَقْنَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ۹ : حتماً می‌گویند آنها را خدای شکست‌ناپذیر دانا آفرید.

۳- الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا : کسی که برای شما زمین را محل آرامش قرار داد.

۴- وَجَعَلَ لَكُمُ فِيهَا سُبُلًا : و برای شما در آن راه‌هایی قرار دارد.

۵- لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۱۰ : تا شما هدایت شوید.

۲- از صفحه ۴۹۱ قرآن کریم، حداقل ۳ جمله آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ : وَ زَمَانِي كِه حَضْرَت اِبْرَاهِيم (ع) بَه پَدْرَش وَ قَوْمَش كَفَتْ.

وَ رَحِمْتُ رَبَّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ : وَ لَطْف وَ رَحْمَت پُروردگارَت بَهتر است از آنچه جمع می‌کنند.

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ : پَس نگاه كن سرانجام تكذيب‌كنندگان چگونه بود.

با توجه به آیه، به سؤال‌های زیر پاسخ دهید:

۱- قرآن چگونه روشنگری می‌کند؟ و برای چه کسانی؟ در قرآن وظایفی برای مردم آمده که اگر به آنها عمل کنند، تک‌تک آنها،

مردم را بینا می‌کنند و مردم به وسیله آن به راه حق هدایت می‌شوند؛ اهل یقین

۲- قرآن برای اهل یقین چه نتایجی در پی دارد؟ هدایت و رحمت

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

زنده می‌کند، می‌میراند، نزد، ارسال‌کننده

معنا	کلمه	ردیف
می‌میراند	يُمِيتُ	۵
پیشین، پیشینیان	أَوَّلِينَ	۶
اهل یقین	مُوقِنِينَ	۷

معنا	کلمه	ردیف
هشداردهنده، بیم‌دهنده	مُنْذِرٍ	۱
نزد	عِنْدَ	۲
ارسال‌کننده، فرستنده	مُرْسِلٍ	۳
زنده می‌کند	يُحْيِي	۴

معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱- وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ : سوگند به کتاب روشن

۲- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ : همانا ما آن را نازل کردیم.

۳- فِي لَيْلَةٍ مُبَرَّكََةٍ : در شبی بابرکت

۴- أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا : فرمانی از نزد ما

۵- إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ : همانا ما فرستنده بودیم.

۶- رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ : رحمتی است از سوی پروردگارت

۷- يُحْيِي وَيُمِيتُ : زنده می‌کند و می‌میراند.

۸- رَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ : پروردگار پدران پیشین شما

پاسخ‌ها

پرسش‌ها

۱. چرا ما انسان‌ها امکان شناخت کامل خدای نامحدود را نداریم و پیامبر در این زمینه چه فرموده است؟	به دلیل توانایی‌های محدود خود، امکان شناخت را نداریم. پیامبر می‌فرماید: «ما عَرَفْنَاكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ: آن چنان که شایسته معرفت توست، تورا نشناختیم.»
۲. بهترین راه برای شناخت صفات خداوند چیست؟ چرا؟	بهترین راه شناخت صفات خداوند، مراجعه به سخن خود اوست. زیرا توصیف خداوند از خود، توصیفی دقیق و بی نقص است که می‌تواند ما را در شناخت صحیح او یاری دهد.
۳. چند صفت از صفات خداوند را بیان کنید.	الغفور و الودود (بسیار آمرزنده و دوستدار بندگان)، شدید العقاب (به سختی عقوبت می‌کند)، یحب التوابین (دوستدار توبه‌کنندگان)
۴. خداوند چه کسانی را از رحمت خویش محروم و به عذابی دردناک گرفتار می‌کند؟	کسانی را که به مبارزه با حق برخیزند و از گناه و سرکشی دست برندارند از رحمت خویش محروم و به عذابی دردناک گرفتار می‌کند.
۵. هدف خداوند از وضع احکام و قوانین چیست؟	خداوند با احکام و قوانینش نمی‌خواهد بندگان را سخت بگیرد؛ بلکه برای هدایت انسان و راهنمایی او به سمت سعادت و خوشبختی و جلوگیری از گمراهی او این قوانین را قرار داده است.
۶. خداوند در قرآن چگونه معرفی می‌شود؟	بهترین روزی دهنده، بهترین یاری‌کننده و بهترین سرپرست
۷. حمد و تسبیح به چه معناست؟	حمد به معنای ستایش است. وقتی می‌گوییم «الحمد لله»، می‌خواهیم بگوییم که «هر ستایش برای خداست». کسی و چیزی قابل ستایش است که کمالات و زیبایی‌هایی در او باشد. تسبیح به معنای پاک و منزّه دانستن است. وقتی می‌گوییم «سبحان الله» می‌خواهیم بگوییم «خداوند از هر نقص و عیبی منزّه است»، یعنی آن نقص‌هایی که در سایر موجودات است، در او نیست و او خدایی کامل و بی نقص است.

صفحه ۱۱ کتاب درسی

فعالیت کلاسی

۱) صفت‌هایی را که در این شعر به خدا نسبت داده شده است، بیان کنید.

حکیم، عظیم، کریم، رحیم، فاضل، عزیز، جلیل، نور، جواد، اول، آخر و علیم

۲) چه صفات دیگری از خدا می‌شناسید، که در این شعر به آن اشاره نشده است؟

قادر، خبیر، رزاق، تواب، ودود و غفور

صفحه ۱۴ کتاب درسی

فعالیت کلاسی

با همفکری هم‌گروهی‌های خود بگویید چه صفتی از صفات خداوند در قرآن کریم بیشتر تکرار شده است؟ به نظر شما چرا؟
صفت رحمت خدا، زیرا رحمت و مهربانی خداوند شامل همه کس و همه چیز می‌شود و شروع آفرینش بر پایه رحمت و مهربانی خداوند بوده است.

صفحه ۱۷ کتاب درسی

فعالیت کلاسی

با همفکری اعضای گروه خود، برخی از صفاتی را که ویژه ما مخلوقات است و نمی‌توان آنها را به خدا نسبت داد، بیان کنید.
جهل، ظلم، ضعف، جسمانی بودن و... که همه، نوعی نقص و کاستی است و در خدای متعال نیست.

صفحه ۱۸ کتاب درسی

خود را امتحان کن

۱) راه‌های شناخت صفات خداوند را نام ببرید و درباره هر کدام به اختصار توضیح دهید.

الف) تفکر در کتاب آسمانی: توصیفی که خداوند از خود می‌کند، توصیفی دقیق و بی‌نقص است که می‌تواند ما را در شناخت صحیح از او یاری دهد.

ب) تفکر در کتاب خلقت: از طریق آثار و نشانه‌های خداوند که در سرتاسر جهان آفرینش متجلی است، پی به ویژگی‌های او می‌بریم.

۲) حمد و تسبیح خداوند به چه معناست؟

حمد به معنای ستایش و تسبیح به معنی پاک و منزّه دانستن است.

پرسش‌ها	پاسخ‌ها
۱. ایمان به چه معناست و چه نتیجه‌ای در بر دارد؟	ایمان، اعتماد و باور قلبی کامل به یک موضوع یا حقیقت است، باوری که شوق عمل به آن حقیقت را در انسان ایجاد می‌کند. پس اگر کسی به دانسته‌های خویش ایمان داشته باشد، عمل به آنها نیز به همراه آن خواهد آمد.
۲. طبق فرمایش حضرت علی (ع) و دو برادر همراه و دو دوست جدایی‌ناپذیرند.	ایمان - عمل
۳. شناخت ما از خداوند در چه صورتی منجر به عمل به دستورات او خواهد شد؟	شناخت ما از خدا وقتی منجر به عمل به دستورات او خواهد شد که این شناخت به مرحله ایمان برسد. اگر ما با تمام وجود به خدا ایمان بیاوریم، عمل به دستورات او نیز به دنبال آن خواهد آمد.
۴. دو مورد از آثار ایمان به خدا را نام برده و یکی را توضیح دهید.	۱- آرامش ۲- رهایی از سردرگمی و بی‌هدفی: کسی که در زندگی خود، هدف والا و ارزشمندی نداشته باشد، احساس بیهودگی می‌کند؛ زیرا داشتن هدف به زندگی انسان معنی می‌بخشد.
۵. چه چیزی به زندگی انسان معنا می‌دهد و آن را از بیهودگی خارج می‌سازد؟	داشتن هدف والا و ارزشمند
۶. هدف زندگی انسان‌های مؤمن چیست؟ توضیح دهید.	هدف زندگی انسان مؤمن، برخاسته از اعتقاد به خداست. آنان معتقدند نه تنها انسان، بلکه آفرینش همه چیز برای رسیدن به هدف مشخصی است و کاری که انسان باید انجام دهد این است که با کمک گرفتن از فرستادگان الهی، آن هدف را کشف کرده و برای رسیدن به آن بکوشد.
۷. و راه‌های رسیدن به ایمان را به ما نشان داده‌اند. این راه‌ها ما را از مرحله به مرحله می‌رسانند.	قرآن کریم - پیشوایان معصوم شناخت خدا - ایمان واقعی

۸. راه‌های دستیابی و تقویت ایمان به خدا را نام ببرید.	۱- یاد و ذکر خداوند ۲- انجام کارهای نیک و دوری از گناهان ۳- الگو قرار دادن انسان‌های مؤمن
۹. از حکمت‌های نمازهای پنج‌گانه چیست؟	زنده نگه داشتن یاد خدا در تمام طول شبانه‌روز
۱۰. میان عمل به دستورات دین و ایمان چه رابطه‌ای وجود دارد؟	هر عمل نیکی، ایمان ما را قوی می‌کند و هر گناه، چون غباری صفحه دل را می‌پوشاند و به اندازه خود، مانع رسیدن نور ایمان به آن می‌گردد.
۱۱. در قرآن، انسان‌های مؤمن چگونه معرفی می‌شوند و چه ویژگی‌هایی دارند؟	نمازشان را با خشوع و فروتنی در برابر خداوند به جامی آورند. از کارهای لغو و بی‌فایده دوری می‌کنند. زکات مالشان را می‌پردازند. دامن خود را از آلوده شدن به گناه و بی‌عفتی حفظ می‌کنند. امانت دارند و به عهد خود وفا می‌کنند. بر انجام به موقع نمازشان مراقبت دارند و...

آیه زیر را بخوانید و با توجه به معنای آن یکی دیگر از آثار ایمان به خدا را بیان کنید.

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ

و اما کسانی که به خدا ایمان آوردند و به او تمسک جستند، به زودی [خدا] آنان را در رحمت و فضل خود وارد خواهد کرد.

و يَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا

و آنان را به سوی خود، به راه راست، هدایت می‌کند.

آیات فوق نشان می‌دهد کسانی که ایمان دارند، فقط به خداوند تکیه دارند و به فضل و رحمتش امیدوار هستند.

(بهره بردن از فضل الهی)

امام علی علیه السلام می‌فرماید: هم‌نشینی با انسان‌های هوسران، موجب از بین رفتن ایمان می‌شود.

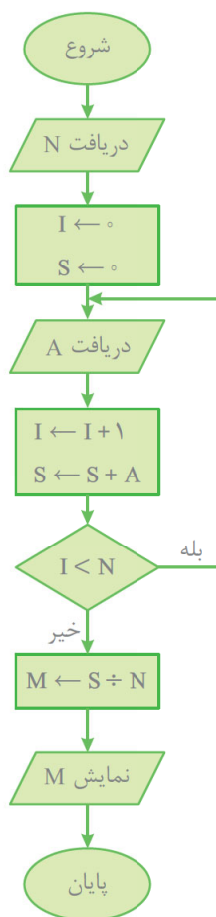
با توجه به این حدیث، بیان کنید دوستی با افراد فاسد چگونه موجب از بین رفتن ایمان می‌شود؟

باعث افزایش گناهان می‌شود و صفحه دل را تاریک می‌کند. اخلاق و رفتار بد آنها در ما اثر می‌گذارد و ما را از راه ایمان

منحرف می‌کند.

روندنمای مثال ۵ را به گونه‌ای تغییر دهید که بتواند میانگین هر تعداد عدد دلخواه را به دست آورد.

در گروه خود بحث کنید که آینده فناوری ترسیم و طراحی با رایانه چگونه خواهد شد؟ و نتایج را در کلاس ارائه دهید.

ترسیم و طراحی با رایانه، دقت، سرعت و ظرافت بالایی دارد و به خاطر همین مزیت‌ها در آینده، پایه و اساس بیشتر ساخت‌وسازها، صنایع و هنرها را شامل می‌شود. در واقع در آینده، طراحی و ترسیم بدون رایانه بی‌معنا و نشدنی است و بیشتر اشیا از طریق دستگاه‌های سه‌بعدی ساخته می‌شوند.

در گروه خود با جست‌وجو در اینترنت، کتاب‌ها و منابع دیگر در مورد اینکه ترسیم با رایانه در چه مشاغل و حرفه‌های دیگری می‌تواند کاربرد داشته باشد، تحقیق کنید.

مهندسی عمران، مهندسی برق، مهندسی مکانیک، طراحی لباس، طراحی و ساخت خودرو و...

با هم‌اندیشی در گروه مزایای دیگری برای استفاده از فناوری ترسیم با رایانه را بررسی کنید و در جدول ۱-۲ بنویسید. همچنین برای ترسیم با رایانه بایستی چه چیزهایی فراهم باشد و چه نکاتی را رعایت نمایید؟ جدول ۲-۲ را تکمیل کنید.

ردیف	مزیت	توضیح
۱	قابلیت اعمال تغییرات	می‌توان بدون از سرگرفتن نقشه جدید، اشتباهات را اصلاح کرد.
۲	هزینه کمتر	نقشه‌هایی که با رایانه ترسیم می‌شوند، ارزان‌تر تمام می‌شوند.
۳	نداشتن محدودیت	محدودیت سنی و شغلی

ردیف	امکانات مورد نیاز	نکاتی که باید رعایت شود
۱	رایانه	داشتن امکانات کامل سخت‌افزاری و نرم‌افزاری
۲	نرم‌افزارهای نقشه‌کشی	داشتن سخت‌افزار کامل و مناسب و نصب نرم‌افزار نقشه‌کشی
۳	داشتن اطلاعات و تخصص	داشتن اطلاعات در مورد کار با رایانه و نرم‌افزار نقشه‌کشی

در گروه خود دستگاهی را که با کمک سازوکار حرکتی چرخ‌دنده کار کند، به کلاس بیاورید و آن را مورد بررسی قرار دهید. می‌توانید یک موتور ساعت عقربه‌ای کوچک را انتخاب کنید، همان‌طور که در شکل ۳-۳ دیده می‌شود چرخ‌دنده‌های این ساعت کوچک از جنس پلاستیک است. شما می‌توانید دستگاهی انتخاب کنید که چرخ‌دنده‌های آن از جنس فلز باشد. چرخ‌دنده‌ها در بسیاری از وسایل مکانیکی استفاده می‌شوند. مهم‌ترین کارهای چرخ‌دنده‌ها عبارت‌اند از:

- ۱- کاهش دنده در تجهیزات موتوری؛ زیرا اغلب یک موتور کوچک چرخان با سرعت زیاد، می‌تواند قدرت کافی را برای وسیله تولید کند ولی از تولید گشتاور کافی ناتوان است.
- ۲- تنظیم جهت چرخش؛ مثلاً در دیفرانسیل بین چرخ‌های عقب اتومبیل، قدرت به وسیله میل محوری که به مرکز اتومبیل متصل است منتقل می‌شود و دیفرانسیل باید ۹۰ درجه نیرو را بچرخاند تا در چرخ‌ها به کار برد یا در موتور ساعت عقربه‌ای، جهت چرخش چرخ‌دنده به این صورت است که اگر چرخ‌دنده اول در جهت ساعتگرد بچرخد، چرخ‌دنده دوم در جهت پادساعتگرد خواهد چرخید.

در گروه خود یک نمونه قفل را به کلاس آورده و آن را مورد بررسی قرار دهید. در مورد وظیفه و عملکرد هر یک از اجزای آن گفت‌وگو کنید. انواع مختلف قفل وجود دارد که از سازوکارهای حرکتی مختلفی در آنها استفاده شده است. قفل یک زبانه ساده است که یک مانع بر سر راهش قرار می‌گیرد تا تکان نخورد. کلید نیز وسیله‌ای است که برای برداشتن آن مانع ساخته شده است. در داخل قفل یک میله کوچک وجود دارد که روی شیطانک سوار شده است و زبانه را در جای خودش نگاه می‌دارد. وقتی که کلید را درون قفل می‌چرخانیم، شیطانک را بلند می‌کند و در نتیجه زبانه قفل به عقب رفته و قفل باز می‌شود. علت اینکه هر قفل باید یک کلید مخصوص داشته باشد این است که در داخل هر قفل چند تکه فلز به نام ضامن قرار گرفته است و هر قفل ضامن مخصوص به خود را دارد که با ضامن کلید هماهنگ است و اگر ضامن قفل و کلید هماهنگ نباشد، قفل باز نمی‌شود.

هرگز به اجزای در حال حرکت سازوکارهای حرکتی نباید دست زد. چرا؟ در هر مکانیزم سازوکار حرکتی، براساس قانون اهرم‌ها، قدرت و گشتاور بسیار زیادی تولید و خارج می‌شود که می‌تواند توان بسیاری داشته باشد، حتی سازوکارهای حرکتی کوچک. حال اگر فردی دست یا هریک از اجزای بدن خود را درگیر این مکانیزم‌ها کند، چون با نیروی زیادی مواجه می‌شود، ممکن است آسیب زیادی به دست یا اعضای بدن او وارد شود و حتی در مواردی باعث قطع عضو یا مرگ شود.